

1 בינואר 2026

לכבוד
מר אלי כהן
שר האנרגיה והתשתיות
רח' בנק ישראל 7
ירושלים

בדוא"ל: sar@energy.gov.il

נכבדי,

הנדון: ההליך התחרותי החמישי והצורך בבחינה אקלימית בטרם קידומו – התראה בטרם נקיטת הליכים משפטיים

בשם מרשתי, גרינפיס ים תיכון בע"מ (חל"צ), אני מתכבד לפנות אליך בעניין שבנדון, כדלקמן:

א. כללי

1. כפי שבוודאי ידוע לך, משבר האקלים הוא המשבר החריף ביותר איתו מתמודדת האנושות בעת הזו. למרבה הצער, אזהרותיהם של מומחי האקלים שנשמעו בשנים האחרונות בדבר ההשלכות של משבר זה התממשו והתסריטים הפסימיים ביותר שנחזו קורמים עור וגידים.
2. לפי הארגון המטאורולוגי הבינלאומי¹, שנת 2024 הייתה השנה החמה ביותר אי-פעם שנמדדה, עם חום ממוצע גלובלי של כ-1.55°C מעל ממוצע התקופה הטרם-תעשייתית (1850–1900). כמו כן, העשור האחרון (2015–2024) הוא העשור החם ביותר ברציפות מאז תחילת המדידות, וההערכה היא ש-2025 היא אחת משלוש השנים החמות ביותר אי-פעם בהיסטוריה המתועדת².
3. הגורם המרכזי להגברת אפקט החממה הוא פליטות פחמן מעשה ידי אדם, שמקורן בשריפה של דלקי מאובנים - נפט, גז מחצבי ופחם המשחררים גזי חממה בכמות שתורמת ל-2/3 מהתחממות כדור הארץ מבחינה היסטורית וכ-85% בעשור האחרון. גלי חום אמנם היו בעבר, אבל לא בתדירות ובעוצמה אליה אנו עדים. לא מדובר רק בגלי חום אלא בטמפרטורת האוויר, הקרקע והים, היקף כיסוי הקרח וגודלם של קרחונים, שטחי יערות עד, חומציות האוקיינוסים, עוצמת זרם הגולף ועוד, אשר חווים שינויים הרי גורל בשנים האחרונות³.
4. העדויות המדעיות בעניין משבר האקלים הן חד משמעיות: כל עיכוב בפעולה גלובלית צפוי להביא להחמצת חלון ההזדמנויות המצטמצם, לטובת הבטחת עתיד בר קיימא של חיים על פני כדור הארץ.

¹ <https://public.wmo.int/en/media/press-release/united-science-we-are-heading-wrong-direction>

² <https://wmo.int/media/news-from-members/2025-outlook-top-three-warmest-years-record>

³ <https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg1/#FullReport>

5. נוכח חשיבות העניין ובמסגרת ועידת האקלים ה-21 של האו"ם בשנת 2015, נחתם הסכם פריז במטרה להביא להפחתת פליטות גזי חממה ברמה הגלובלית, והגבלת ההתחממות הגלובלית לפחות מ-2 מעלות צלזיוס ביחס לתקופה הטרנס תעשייתית עד לשנת 2050 (להלן: "הסכם פריז"). 195 מדינות חתמו על הסכם פריז, ביניהן גם ישראל, שחתמה על ההסכם ביום 22.4.2016.

6. מאז נחתם ההסכם, הצטברו הראיות המדעיות המעידות על הצורך בהגבלת ההתחממות הגלובלית לפחות מ-1.5 מעלות צלזיוס, על מנת למתן את ההשלכות הבלתי הפיכות של שינוי האקלים. לצורך כך, ובהתאם לפרסומים של הפאנל הבין-ממשלתי לשינויי האקלים (IPCC)⁴, נדרשת הפחתת פליטות גלובליות של 50% עד לשנת 2030, ואיפוס פליטות נטו עד לשנת 2050 (ביחס לשנת הבסיס 2015).

ב. ההליך התחרותי החמישי והצורך בבחינה אקלימית בטרם קידומו

7. ביום 9.12.25 פורסמה הודעה לציבור לפיה מועצת הנפט המליצה לכבודך לצאת להליך תחרותי חמישי לחיפוש גז טבעי במים הכלכליים של ישראל. על פי ההודעה, במסגרת ההליך ישווקו שישה מקבצים בשטח כולל של כ-8,500 מ"ר.

8. עוד צוין בהודעה לציבור כי האזורים לשיווק נקבעו לאחר בדיקה גאולוגית ובדיקת סקרים סיסמיים שהתבצעו בעבר בחלק מהאזורים וכי משרד האנרגיה והתשתיות מניח כי קיימים בים התיכון עוד מאות BCM של גז טבעי שטרם התגלו.

9. בשלב זה, לא ניתן כמובן לדעת מה יהיו תוצאותיו של הליך זה וביתר פירוט אילו (ואם בכלל) מאגרי דלק פוסילי יתגלו במימי הים התיכון. יחד עם זאת, אין כל ספק כי ככל שיתגלו מאגרים שכאלה, פיתוחם וניצולם ישפיע השפעה של ממש על פליטות גזי חממה ועל היערכותה של ישראל לשינוי אקלים.

10. מעבר לתוספת בהיקף הפליטות של גז החממה פחמן דו-חמצני, שמקורו בשריפת הגז לטובת הפקת אנרגיה, פיתוחם וניצולם של מאגרי גז, יביא להגדלה בשיעור פליטות גז המתאן, הידוע כגז חממה משמעותי ביותר.

11. כך, על פי דוח האו"ם שפורסם במאי 2021⁵, התעשיות הפוסיליות אחראיות על 35% מכלל פליטות המתאן האנושיות. לכל אורך הדרך – החל מהקידוח, שאיבה, זיקוק, שינוע ושריפה – פחם, גז ונפט פולטים לא רק פחמן דו חמצני אלא גם מתאן, והרבה ממנו: מוערך כי 3% מכלל הגז הטבעי שמופק אובד בכל שנה עקב דליפות, תקלות ובעירה בשלבי הייצור.⁶

⁴ IPCC. (2021). Summary for Policymakers. In: Climate Change 2021: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [Masson-Delmotte, V., P. Zhai, A. Pirani, S. L. Connors, C. Péan, S. Berger, N. Caud, Y. Chen, L. Goldfarb, M. I. Gomis, M. Huang, K. Leitzell, E. Lonnoy, J.B.R. Matthews, T. K. Maycock, T. Waterfield, O. Yelekçi, R. Yu and B. Zhou (eds.)]. Cambridge University Press. In Press.

⁵ https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/35917/GMA_ES.pdf
⁶ <https://www.unep.org/news-and-stories/press-release/global-assessment-urgent-steps-must-be-taken-reduce-methane>

12. במהלך תהליך הפקת הגז, נוצרות פליטות בלתי מוקדיות. מדובר בדליפות גז בלתי מכוונות שמקורן בייצור ועיבוד במתקני הגז והנפט השונים (בין היתר דרך פעולות או תקלות של נישוב ופליירינג), ובמערך ההולכה והחלוקה. אלו הם הפסדי אנרגיה ממושכים בשיעור נמוך - פליטות לאוויר של גז אגרסיבי חסר צבע או ריח, מכל מרכיבי המערכת, דבר שמקשה מאוד על זיהוי שלהם באופן רציף ומקיף. על פי ההערכות המדעיות המקובלות, פליטות המתאן המדווחות מכל השלבים בשימוש בגז מחצבי נמוכות בכ-70% ממספרן האמיתי.⁷
13. מספר עבודות נעשו בישראל לטובת כימות והערכת שיעור פליטות המתאן ממשק הגז בישראל. לאחר שנלקח בחשבון הגידול בכמות הגז המופקת לאורך השנים, נמצא פער של פי 5.7 בין העבודה האחרונה שבוצעה עבור המשרד להגנת הסביבה בשנת 2022⁸, לבין העבודה שבוצעה במשרד האנרגיה בשנת 2019⁹.
14. בנוסף, במחקר שפורסם בשנת 2025, שנעשה במסגרת קול קורא של לשכת המדענית הראשית במשרד להגנת הסביבה, נעשה לראשונה שימוש בשילוב של שיטות חישה מרחוק לזיהוי ולכימות של פליטות מתאן, כמו גם במצלמות תרמיות שמסוגלות "לראות" דליפות מתאן ואף למדוד אותן. בכל המדידות שבוצעו במתקני הגז השונים, מצאו החוקרים תוצאות גרועות ביחס להערכות על הנייר. ב-80% מהאתרים שנבדקו, נמצאו פליטות מתאן משמעותיות, שאין עליהן דיווח כלל וכלל¹⁰.
15. על רקע הנתונים האמורים, מובן כי להליך התחרותי החמישי פוטנציאל השפעה אקלימי שלא ניתן להתעלם ממנו, בין אם בדמות הגברת פליטות גז החממה מתאן ובין אם מסיבות אחרות, גם אם הנחות היסוד ביחס להשפעתו של הליך זה מצויות במחלוקת כזו או אחרת.
- ג. קידום ההליך התחרותי החמישי נעשה בלא שנשקלו שיקולים אקלימיים כלל**
16. כפי שצוין בהרחבה לעיל, לקידומו של ההליך התחרותי החמישי פוטנציאלי ממשי להשפעה אקלימית משמעותית.
17. כידוע, החלטתה של הרשות המנהלית צריכה להתבסס על בסיס עובדתי איתן ולאחר שנשקלו כל השיקולים הרלוונטיים לעניין. הדברים מקבלים משנה תוקף, נוכח ההשפעה האקלימית המשמעותית של הליך זה, והצורך לבחון השפעה זו בטרם ההחלטה לקדם את ההליך התחרותי החמישי.
18. ודוק. למיטב ידיעתה של מרשתי, במסגרת הדיונים של הגורמים הנוגעים בדבר במשרד האנרגיה ובמועצת הנפט טרם ניתנה ההמלצה לקדם את ההליך התחרותי החמישי, לא הובאו וממילא לא נשקלו השיקולים האקלימיים הרלוונטיים ולא בוצעו הבדיקות המתחייבות מכך.

⁷ <https://www.iea.org/news/methane-emissions-from-the-energy-sector-are-70-higher-than-official-figures>

⁸ https://www.gov.il/he/pages/quantification_methane_emissions_gas_production

⁹ https://www.gov.il/BlobFolder/reports/methane_fugitive_emissions/he/methane_fugitive_emissions.pdf

¹⁰ <https://www.gov.il/he/pages/remote-sensing-tech>

19. כך למשל, בחינות אקלימיות רלוונטיות היו בוחנות את השפעתו של הליך התחרותי החמישי על שיעור פליטות גזי החממה; הייתה נערכת בחינת חלופות להליך התחרותי החמישי שמידת השפעתם על האקלים פחותה; היו נבחנות השפעות יישום ההליך התחרותי החמישי על תוכניות או התחייבויות שנטלה על עצמה מדינת ישראל בכל הקשור לשינויי אקלים ועוד.
20. למעשה, הגורמים הנוגעים בדבר כלל לא לקחו בחשבון את השפעותיו האפשרויות האקלימיות של ההליך התחרותי החמישי על ובכלל זה השלכות המהלך בכל הנוגע לתוספת פליטות גזי חממה של מדינת ישראל. מדובר בפגם מנהלי חמור היורד לשורשו של עניין המטיל צל כבד על החלטת מועצת הנפט להמליץ על היציאה להליך תחרותי זה.
21. בהקשר זה נבקש להפנות לפסק דינו של בית המשפט הגבוה לצדק¹¹, בעניין ההליך התחרותי הרביעי כנגדו עתרה מרשתי, בוא נקבע כי:
- "למותר לציין את החשיבות הרבה, שעליה אין עוררין, בהפחתת גזי חממה, עניין שנשקל אצל המשיבים, ויוסיף להישקל, בתהליך קבלת ההחלטות. טענות העותרת בעניין זה ביחס להליכי קבלת החלטות עתידיות שמורות."**
22. למרות האמור לעיל ודברי בית המשפט העליון בעניין, נראה כי שיקולים אקלימיים כאמור לא נשקלו על ידי מועצת הנפט עת המליצה לצאת להליך התחרותי החמישי.
23. אשר על כן, **בנסיבות שנוצרו ונוכח האמור לעיל ובכלל זה פסיקת בג"צ בעניין הנך מתבקש שלא לאמץ את החלטת מועצת הנפט ולא להורות על היציאה להליך התחרותי החמישי בטרם יישקלו השיקולים האקלימיים הרלוונטים.**
24. אודה לתשובתך המהירה לאורה תוכל מרשתי לכלכל את המשך צעדיה.

בכבוד רב,

מתן גרפינקל, עו"ד

העתק: גב' עידית סילמן, השרה להגנת הסביבה
מר חן בר יוסף, מנהל מינהל אוצרות טבע, משרד האנרגיה והתשתיות
מר שגיא גנות, משרד האנרגיה

¹¹ בג"צ 4838/23 גרינפיס ים תיכון בע"מ נ' משרד האנרגיה והתשתיות ואח'

